Erityisasiantuntija Joni Rehunen

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

HE 187/2026 VP; HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI TYÖTTÖMYYSETUUKSIEN RAHOITUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2027 työttömyysvakuutusmaksujen määrät. Työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitetaan muun muassa työttömyysturvamenoja ja maksut on vahvistettava siten, että Työllisyysrahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien työttömyysetuuksien rahoituksesta ja muista lakisääteisistä menoistaan. Työttömyysvakuutusmaksut vahvistetaan lailla vuosittain kalenterivuodeksi kerrallaan. Hallituksen esitys on valmisteltu Työllisyysrahaston sosiaali- ja terveysministeriölle tekemän esityksen mukaisena. Valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksut on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä.

Vuoden 2027 työttömyysvakuutusmaksut

Maksuja esitetään alennettavaksi. Ehdotuksessa on otettu huomioon ennusteet talouden ja työllisyyden kehityksestä.

Ehdotuksen mukaan vuonna 2027 palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,74 prosenttia palkasta, kun vuonna 2026 palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,89 prosenttia palkasta. Työnantajan maksu olisi vuonna 2027 0,26 prosenttia palkasta palkkasumman 2 568 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,04 prosenttia. Tällöin työnantajan keskimääräinen maksu olisi arviolta 0,78 prosenttia palkasta. Vuonna 2026 työnantajan keskimääräinen maksu on arviolta 0,93 prosenttia palkasta.

Muutoksia ehdotetaan tehtäväksi myös yrityksen osaomistajien, valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksujen määriin. Yrityksen osaomistajan palkansaajan maksu olisi 0,35 prosenttiaja työnantajan maksu 0,26 prosenttia palkasta. Valtion liikelaitoksen maksu olisi 0,26 prosenttia palkasta palkkasummaan 2 568 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,57 prosenttia. Yliopistojen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,26 prosenttia palkasta palkkasummaan 2 568 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,80 prosenttia palkasta. Yliopistojen ylempi työttömyysvakuutusmaksuprosentti ei muista poiketen laskisi vaan pysyisi jokseenkin ennallaan. Tämä johtuu yliopistojen työttömyysvakuutusmaksun laskentakaavaan tehdystä tarkennuksista sekä muutoksista siinä, miten yliopistojen palkkasumma jakautuu julkisten alojen eläkejärjestelmään kuuluvien ja yksityiseen eläkejärjestelmään kuuluvien työntekijöiden välillä.

Esitettävät maksuprosentit perustuvat arviolle 9,8 prosentin keskimääräisestä työttömyysasteesta vuodelle 2027.

Työllisyysrahasto arvioi vuonna 2027 työnantajien työttömyysvakuutusmaksuista kertyvän 828 miljoonaa euroa ja palkansaajan maksuja noin 823 miljoonaa euroa.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan maksamaan muutosturvarahaan ja sen määrä on muutosturvaraha kerrottuna muutosturvakertoimella. Täydeksi muutosturvamaksukertoimeksi vuodelle 2027 ehdotetaan asetettavaksi 1,8, kun se nykyisin on 2,2. Kun työnantajakohtainen maksukerroin asetettiin, arvioitiin sen tuottaman tulon kattavan puolet muutosturvamenosta. Työllisyysrahaston laskelmien mukaan kesäkuun 2026 loppuun mennessä muutosturvamaksuilla olisi katettu kumulatiivisesti noin 96 prosenttia maksetuista muutosturvamenoista. Vuoden 2023 alusta voimaan tulleen muutosturvan käyttö on käynnistynyt verrattain hitaasti, mutta lyhyen voimassaolon johdosta luotettavien arvioiden tekeminen tulevasta kehityksestä on haasteellista. Tämä puoltaa maltillisen alennuksen tekemistä muutosturvakertoimeen.

Omavastuu- ja muutosturvamaksun palkkasummarajat

Esityksessä ehdotetaan myös korotettavaksi työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksussa sovellettavat palkkasummarajat työttömyysvakuutusmaksun palkkasummarajaa vastaavasti vuoden 2026 palkkakertoimella. Täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin, jos yrityksen palkkasumma olisi vähintään 41 088 000 euroa. Jos palkkasumma olisi tätä pienempi, omavastuumaksu alenisi lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei perittäisi, jos palkkasumma olisi enintään 2 568 000 euroa. Myös irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun maksuvelvollisuuteen liittyviä palkkasummarajoja ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan vuoden 2026 palkkakerrointa.

Esityksen vaikutukset

Työllisyysrahaston valtiovarainministeriön talousennusteilla tekemän arvion mukaan Työllisyysrahaston ylijäämän arvioidaan olevan 62 miljoonaa euroa vuonna 2027. Suhdannepuskurissa arvioidaan olevan vuoden 2027 lopussa varoja 955 miljoonaa euroa valtiovarainministeriön ennusteen mukaan.

Työttömyysvakuutusmaksu on sekä työnantajan että palkansaajan verotuksessa vähennettävä meno. Tässä esityksessä ehdotettujen muutosten arvioidaan kasvattavan ansiotuloveroja yhteensä noin 65 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 48 miljoonaa euroa, kuntien osuus on 14 miljoonaa euroa, seurakuntien osuus on 1 miljoonaa euroa ja Kansaneläkelaitoksen osuus on 2 miljoonaa euroa. Lisäksi ehdotettujen muutosten arvioidaan kasvattavan yhteisöverotuloja yhteensä 24 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 18 miljoonaa euroa ja kuntien osuus on 6 miljoonaa euroa.

Palkansaajamaksun tuotosta tilitetään Kansaneläkelaitokselle yleistuen rahoitukseen osa, joka vastaa kassaan kuulumattomien osuutta palkansaajamaksun tuotosta. Ehdotetulla maksulla yleistuen rahoitukseen tilitetään vuonna 2027 arviolta 124 miljoonaa euroa. Tilitys pienenee vuoden 2026 arvioidusta 146 miljoonasta eurosta, koska palkansaajien vakuutusmaksujen

laskeminen johtaa tilityksen perusteena olevan palkansaajan vakuutusmaksutuoton pienenemiseen. Tilityksen lasku kasvattaa valtion rahoitusosuutta yleistuen kustannuksista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.